

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IV. A præcepto Confessionis excusat grave incommodum proprium,
vel alienum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Præceptum
Confessio
nec sensu
Cypriano
scribitur
num, quo
dicitur ab
sacer. vo-
catur jus
divinum.

Dic ergo præceptum Confessionis eo sensu vocari à Cypriano oblationem à Deo præscriptam, eo, inquam, sensu, quo Innoc. III. Extra de Decimis cap. 26. vocat Decimas, jus divinum dicens: *Si Decima, quas Deus in signum universalis Domini sibi reddi præcipit &c.* quia videlicet præceptum Decimarum radicaliter seu potestativè manat ex jure Evangelico, & potestate specialiter à Christo data; & ab Ecclesia Decimæ specialiter ordinantur ad cultum divinum.

Et verò præceptum Confessionis quis dubitat ex simili potestate manare, & ad specialem cultum & reverentiam Christi Dei & hominis ordinari? Itaque nec auctoritas Cypriani urget; adeoque non video efficaciorum probationem communis sententiæ, quàm communem sensum Doctorum.

33.
Communi-
cate non
præmissi
Confessione
est tantum
vultum
peccatum.

Qualisvis tandem fuerit obligatio, sive divina, sive humana, hoc certum habeo, unicum tantum esse peccatum non præmissâ Confessione communicare, ut dixi in fine præcedentis Conclusionis. Rationem à priori assignat Dicastillo disp. 9. n. 63. quia præceptum solum est negativum non communicandi sine Confessione, non verò affirmativum, præmittendi Confessionem.

Prohibe
Dicastillo
interdicitur.

Sed quid inde? Numquid etiam præceptum jejunii solum est negativum non communicandi post sumptum cibum? Et tamen secundum eundem Auctorem n. 12. est duplex peccatum sic communicare.

Prosequitur Dicastillo supra n. 63. Unde si in aliquo casu, tempore, aut in aliqua Religione sit etiam præceptum affirmativum confitendi, duplici peccato peccabitur, altero contra præceptum affirmativum confitendi; altero contra præceptum negativum non communicandi sine præmissâ Confessione mortalis.

Sed & hoc falsum est, nisi præceptum affirmativum distinctum habuerit motivum.

34.
Affirmative
verum ratio à
patri.

Ratio ergo à priori melior est; quia Lex illa specialis præmittendi Confessionem peccati mortalis, sive negativam dixeris, sive positivam, habet idem prorsus motivum cum lege divina non communicandi in statu peccati mortalis.

Interim differunt inter se, quòd in rarissimo casu possit quis suscipere Eucharistiam in statu peccati mortalis; quia rarissimum est, quòd homo non possit se disponere ad gratiam sanctificantem per actum contritionis, aut amoris Dei super omnia. At verò sæpius occurrit necessitas communicandi, quando tamen deest copia Confessoris.

Quod probe intelligens Concilium Tridentinum, ad evitanda multa inconvenientia, & sacrilegas Communiones, limitat præceptum Confessionis dicens sess. 13. cap. 7. *Modò non deest illis copia Confessoris.* Et canone ultimo: *Habita copia Confessoris.* Hinc omnes docent,

in nimis multis casibus licere ad Eucharistiam accedere non præmissâ sacramentali Confessione. Solum controversitur, quinam sint illi casus. Pro regula generali statuo:

CONCLUSIO IV.

A præcepto Confessionis excusat grave incommodum proprium, vel alienum.

Hæc regula passim admittitur à Doctoribus, nec sine ratione; cum enim finis legis, scilicet status gratiæ, possit obtineri per solam contritionem, non est verosimile vel Christum, vel Ecclesiam voluisse obligare ad Sacramentum Pœnitentiæ cum gravi incommodo proprio, vel alieno; ne hoc præceptum in destructionem potius sit, quàm in ædificationem.

35.
Præceptum
præmittendi
Confessionem non
obligat eum
gravi incom-
modo;

Quæris autem quæ sint ista incommoda in particulari, quæ excusant? Hoc opus, hic labor est; pendet siquidem ex particularibus circumstantiis; & ideo quod uni placet, alteri displicet. In articulo mortis omnes conveniunt, ut, si forte casus contingeret agonizantem habere copiam Sacramenti Eucharistiæ, & non Pœnitentiæ, cum solâ contritione possit illud suscipere; estò Viaticum foret juris tantum humani, præceptum autem Confessionis juris divini.

Pate in articulo mortis, quando deest copia Confessoris.

Probat, quia non est generaliter verum, vel præceptum divinum præponderare humano, vel è contra humanum divino; sed sæpè Deus ita accommodat suam voluntatem voluntati hominum, ut nolit suum præceptum obligare, ubi adimpletio est impossibilis absque violatione præcepti humani. Et è converso sæpius cessat obligatio legis humanæ, propter impossibilitatem legis divinæ.

Exempla sunt obvia, ut in his non oporteat immorari. Quid namque illustrius, quàm præceptum audiendi Missam in die Festo non obligare, quando auditio est impossibilis cum observantia legis charitatis? Similiter non obligare præceptum divinum Baptismi pro illo tempore, quo ab Ecclesia justè alicui prohibetur ejus susceptio?

Quæris rationem à priori? Jam supra assignata est, scilicet voluntas Legislatoris, qui non censetur velle obligare, quando lex ejus non potest commodè observari, cum alioquin materia legis non sit planè necessaria ad honestatem rationalis creaturæ. Porro in discernendis illis incommodis, opus est magnâ prudentiâ. Et quia tot sensus, quot capita, hinc facile contingit, ut licet in aliquibus casibus Auctores communiter conveniant, in aliis tamen in utramque partem probabiliter sint divisi.

Ratio à priori benigna voluntas legislatoris.

36.
An Sacerdos non
pmissa
Confessione
possit celebra-
re ad
dandum
Viaticum?

Quamvis ergo, ut statim dixi, consentiant omnes in articulo mortis, ut infirmus possit communicare, ad satisfaciendum præcepto divino vel humano, & ad percipiendum fructum Sacramenti valde utilem, & aliquando etiam necessarium ad salutem: attamen dubitant aliqui, an Sacerdos non præmissa Confessione possit celebrare ad Viaticum infirmo administrandum. Ratio dubitandi sumitur ex præcepto non communicandi post sumptum cibum, aut potum, à quo licet excusetur ipse infirmus, ut non jejunus possit accipere Viaticum, ne utriusque tamen Sacerdos, ut non jejunus possit celebrare, ad dandum Viaticum, ut communiter docent: quantum ergo minus celebrare non præmissa Confessione, cum jejunium tantum sit juris Ecclesiastici, Confessio autem probabiliter juris divini?

Sententia
affirmans
est tuta.

Nihilominus sententia affirmans id esse licitum, est communior, & in praxi tuta. Ad rationem dubitandi in primis responderi possit, etiam jejunium tali casu non obligare Sacerdotem, ut infra dicam.

est ad eun-
dem finem
non possit
celebrare si-
ne vestibus
sacris.

Secundò; si illud argumentum concluderet, sequeretur Sacerdotem posse celebrare sine vestibus sacris ad communicandum seipsum in articulo mortis (quod nemo dixerit) sicut potest ad istum finem celebrare non præmissa Confessione: etenim celebrare cum vestibus sacris certò certius tantum est juris Ecclesiastici; ergo non valet hoc argumentum: Hæc necessitas excusat ab impletione præcepti divini; ergo etiam ab impletione cuiuscumque præcepti humani, siue utrumque respiciat eandem personam, siue diversam, ut planum est in exemplo assignato.

37.

Trident.

Quantum ad casum præsentem, ex Tridentino & communi sensu Fidelium constat hoc præceptum non obligare in urgente necessitate. Quòd si (inquit Concilium cap. 7.) necessitate urgente, Sacerdos absque prævia Confessione celebraverit &c. Ergo supponit in illa necessitate id esse licitum. Jam autem necessitas proximi aliquo modo propria est.

Assignatur
ratio dispa-
ritatis.

At verò præceptum Ecclesiasticum celebrandi cum vestibus sacris obligat cum majori universalitate, ut patet ex eodem communi sensu Fidelium, & generali praxi Ecclesiæ, quæ non nisi in specialissimo casu concedit celebrationem sine vestibus sacris. Similiter docent multi præceptum jejunii sic strictum & universaliter obligare, ut nisi Ecclesia id specialiter indulgisset, nequaquam posset necessitas Viatici dandi, vel accipiendi excusare.

Ratio disparitatis est; quia hæc præcepta lata sunt ob reverentiam tanti Sacramenti, adeoque planè conveniens erat, ut ritus & cultus, quo celebratur, & sumitur, uniformis esset, & solemnissimus; nec posset ob privatas necessitates aut utilitates alterari; præsertim cum alià viâ haberi non possit, sicut potest haberi status gratiæ (qui est finis præcepti Confessionis) absque

Confessione, nempe per contritionem, vel amorem Dei super omnia.

Sed contrà; Excommunicatus potest celebrare sine absolutione ad communicandum se vel alium infirmum. Respondeo, illud præceptum non tam esse durum ob reverentiam Sacramenti, quàm in penam excommunicati. Voluntas autem puniendi mitius interpretanda est. Reg. 49. de Reg. juris in 6. In panis benignior est interpretatio faciendâ. Atque hæc de articulo mortis.

Aliud grave incommodum, quod communiter pro tali agnoscitur, est infamia, quam aliquis incurreret, nisi hic & nunc communicaret, non præmissa Confessione. Quæ infamia potius intelligitur nomine scandalum, quando dicitur id licere ratione scandalum, quàm scandalum propriè dictum, siue activum, id est, dictum, vel factum minus rectum præbens occasionem proximo peccati; siue passivum, quod est ipsum peccatum proximi: nam rarissimum est, quòd aliquis peccet præcisè ex eo, quòd tu ablines à Communionem, recedendo videlicet à mensa Communionis, ad quam cum aliis accesseris; siquidem verè habes peccatum mortale, ut supponitur, & ita hoc judicando nemo peccat iudicio temerario, neque etiam detrahit aliis narando, quoniam res fuit publica.

Si dixeris, quòd ommissio ista Communionis non præbeat sufficiens fundamentum hoc iudicandi; Infero: ergo similis tunc datur occasio, sicut dum quis communicaturus, querit prius Confessarium; quid si enim videntes temerariè iudicent, te habere peccata mortalia? Et tamen propter illud iudicium non est relinquenda Confessio, quia est scandalum acceptum, minime datum.

Melius ergo intelligitur, ut dixi, nota seu infamia, quamvis reverè scandalum propriè dictum sufficeret, si oriretur; v. g. si proximus, qui videt me non communicantem in Paschate, etià ipse sine iusta causa non communicet, parum curans præceptum Ecclesiæ, quia putat me non curare. Equidem tale scandalum non videretur requiri; sed latis est, si subest periculum suspicionis peccati mortalis in aliis, etsi in illa suspicionem ipsi non peccent: maxime cum is, qui jam antè confessus, iterum redit, seu discedit à loco Communionis, præbeat occasionem suspicandi de se, quòd non unum tantum, sed plura mortalia habuerit; quomodo enim tam facile excidisset unum mortale?

Nec obstat, quòd idem periculum possis incurrere, vel ex Confessione, quæ Communioni præmittitur modo ordinario, vel quæ diutius solito protrahitur, quòd tamen periculum non excusat, vel simpliciter à Confessione, vel ab integritate Confessionis: non obstat, inquam; nam præterquam quòd illæ suspensiones sint infundatæ, cum etiam illi, qui nullum habent peccatum mortale, soleant Communionem

Sect. 10. De Dispositione spirit. suscipi. Concl. 4. 309

semper, vel sepius Confessionem præmittere, & diutius aliquando confiteri, quam illi, qui habent multa mortalia; liquet profecto, quod sit onus Confessionis intrinsecum, quod nullatenus, ut proprio loco dicitur, excusat, vel à Confessione simpliciter, vel ab ejus integritate.

Sola admittitio populi non excusat.
Dixi signanter: *Nota vel infamia*, quia sola admiratio populi secundum Doctores communiter non excusat.

40. Necesse sola inchoatio Missæ.
Diana.
Dicasillo.
Henricus.
An autem sufficiat inchoatio Missæ, etiam si commodè & sine aliqua nota aut infamia Sacerdos possit confiteri, non consentiunt omnes Auctores. Sententia negativa videtur nobis probabilior; prout etiam videtur Dianæ p. 3. tractat. 4. reol. 48. ubi citat plures Doctores pro se; quamvis etiam non desint, quos ibidem refert, qui doceant contrarium; quos sequitur Dicasillo disp. 9. n. 79. dicens: Quæ sententia propter tantorum virorum auctoritatem mihi placet, quamvis rationes oppositæ, si ratione tantum agimus, probabiliores videantur; atque, ut rectè cum Sylvestro & aliis notat Diana, in Missa cum Diacono, inter canendum in Choro, vel si sit concio, ut fit post Evangelium, & adsit ibi Sacerdos, qui fortè tunc Diaconi personam gerit, & alioquin potest absolvere, non video sufficientem rationem, ut non confiteatur. Sed propter auctoritatem aliorum Doctorem probabile videtur, posse pergere absque Confessione, eliciendo contritionem. Hucusque Dicasillo.

41. Pro opposita sententia perperam citatur Suarez & Dicasillo.
Citat autem inter alios Doctores Suarium disp. 66. sect. 4. continud subjungens: Quem falsò pro contraria sententia etiam in hoc puncto retulit Diana ibidem; solum enim dicit teneri, si non facile possit conteri.

8. Henr.
Sylvest.
Sed numquid Dicasilloni credendum? Confabit ex verbis Suarii, quæ subscribo. Si memoria peccati vel necessitas occurrat, jam inchoatà Missa, & facile & sine incommodo possit ad altare vocari Confessor, faciendum est, & præmittenda confessio. Ita Bonav. in 4. dist. 13. in expositione litteræ circa principium. Sylvester verbo Eucharistia 2. q. 6. Et ratio est, quia illa prior pars Missæ (scilicet ante consecrationem) est extrinseca Sacrificio, & ideo sine indecentia interrumpi potest ex causa rationabili, sicut fieri solet per concionem aut populi orationem. Si autem non potest ad altare vocari Confessor, non tenetur Sacerdos inde discedere, & Missam inchoatam relinquere. Ita sentit Bonaventura supra. Hæc Suarez loco citato §. *Difficultas verò est.*

Et §. præcedenti sic ait: Si hæc memoria (scilicet peccati mortalis) vel necessitas (absolvendi Sacrificium inchoatum) post consecrationem superveniat, sine controversia & limitatione dicendum est, progrediendum esse ad Communionem sine Confessione cum sola interiori pœnitentia, propter integritatem &

perfectionem Sacrificii, quæ res gravissima est, & maximè necessaria.

Quin imò licet facile, & sine ullo scandalo possit Sacerdotem ad altare vocare, & confiteri, nec tenetur nec debet id facere, quia non debet Sacrificium jam substantialiter inchoatum interrumpere, nisi fortè tanta esset necessitas, ut non speraret se posse ad contritionem sine Confessione pervenire; tunc enim ex duobus incommodis minus est eligendum. Hætenus Suarius.

Si memoria peccati occurrat post consecrationem putat Suarez non esse contritionem etiam seorsum scandalo.

Regi.
Idem docet Regius qu. 80. nu. 16. & alii, quos refert Diana supra, ubi proposita questione, An Sacerdos, si post introitum recorderetur aliquis peccati mortalis, teneatur confiteri, si sine scandalo potest? Affirmativè, inquit, respondet Sylvester, Navarrus, Suarez, Coninck, & alii. Sentes, quod si Sacerdos post consecrationem recorderetur peccati mortalis, debet elicere contritionem, & Missam prosequi; sin autem ante consecrationem, seclusà infamiâ, confiteatur. Quid videtur tibi Lector, num Diana falsò retulit Suarium in hoc puncto?

Atque hæc doctrina indubiè probabilis est tum ex auctoritate, tum ex ratione jam assignata: imò probabilior; si tamen probabile sit, solam inchoationem Missæ sufficere, quod docet Henriquez lib. 8. cap. 46. n. 3. nullâ assignatâ ratione.

Regi.

Henricus.

Quin imò putat Bonacina disp. 4. q. 6. p. 1. n. 15. & non sine fundamento, esse obligationem confitendi, etiam post consecrationem; si possit fieri sine scandalo, cum tunc nulla sit necessitas prætermittendæ Confessionis, nec interrumpatur Missæ Sacrificium, cum aliquid fiat, quod dirigitur & ordinatur ad ipsum Missæ Sacrificium dignè conficiendum. Cæterum quia regulariter non potest Missa, saltem post consecrationem, sine nota vel gravi infamia interrumpi; ideo fortè generaliter aliquid docuerunt, tali casu non esse obligationem.

42. Oppositum docet Bonacina.

Hoc certum est, quod Suarez supra bene notavit, post consecrationem semper progrediendum esse ad Communionem cum sola interiori pœnitentia propter integritatem Sacrificii, etsi sine aliqua nota vel infamia Sacerdos possit Missam dimittere. Secus fortè alicui videretur ante inceptum Canoaem, cum in multis aliis casibus tunc Missa dimitteatur, in nullo autem post consecrationem, quando Communionio est possibilis.

Pro fine hujus casus apponò verba Doctoris Subtilis 4. dist. 9. q. unica n. 3. *Si non occurrat (inquit Scotus) opportunitas confitendi, si potest sine scandalo vitare, ne tunc communicet; tenetur non communicare, sed expectare Confessionem. Si verò occurrit scandalum, nisi statim communicet, utpote si est indutus (Sacerdos) & postquam indutus est, occurrit sibi conscientia de peccato mortali, de quo non fuit confessus, & non habet in promptu idoneum Confessorem, tunc cum contritione, & voluntate*

43. Circa casum propositum ponuntur verba Scoti.

stendi tempore opportuno, potest celebrare, ut scandalum evitetur. Et similiter de alio communicato, qui non celebrat, utpote consuetudo est in aliqua Religione, vel Ecclesia, ut omnes non Sacerdotes communicent, in simili casu, scilicet si tunc cum debet communicare, non habet idoneum Confessorem, potest tunc non confessus communicare.

Nec est dicendum, quod peccet mortaliter, vel transgrediatur præceptum, ut evitet scandalum, quia nullum præceptum excludit istum ab isto actu in hoc casu, quia dilatio Confessionis in actu, quo nunc habetur in affectu, non excludit, quin sit membrum etiam Ecclesie militantis, habile ad actus, in quibus membra communicant, & tenetur vitare scandalum proximi. Hactenus Doctor Subtilis de Sacerdote, qui recordatur peccati mortalis non confessi ante consecrationem, & similiter de alio communicato, qui non celebrat.

Sed quid de Sacerdote, qui recordatur peccati mortalis non confessi, vel peccat mortaliter in ipso Sacrificio post consecrationem? Dico, quod Sacerdos priusquam consecret, tenetur laborare, ut sit extra peccatum mortale. Si autem contingat, quod post consecrationem, ante tamen Communionem occurrat sibi memoria peccati mortalis, olim commissi, de quo non præcessit penitentia interior vel exterior, tenetur tunc habere penitentiam interiorem, antequam percipiat, & disserre penitentiam exteriorem; id est, Confessionem, donec occurrat opportunitas confitendi, id est, donec habeat idoneum Confessarium. Ita Scotus supra n. 5.

44.
Quis in casu proposito sit idoneus Confessor,

Interrogas, quis sit idoneus Confessor? Respondeo, quicumque potest, & vult directè absolvere à peccatis mortalibus, quorum conscientiam habes; etsi privilegiatus tantum; aut talis, cui cum minori devotione soles confiteri.

Dices; quid si ergo habeam unum peccatum mortale non reservatum, & alterum reservatum à quo non potest Confessarius præsens absolvere, urget autem necessitas celebrandi vel communicandi: teneor confiteri? Et si teneor, possum confiteri solum non reservatum? Pro responsione ponitur

CONCLUSIO V.

Habens peccatum reservatum, & aliud mortale non reservatum tenetur ante Communionem confiteri inferiori: equidem satisfacit confitendo non reservatum.

45.
Lugo.
Dicastillo.

Ita docet Cardinalis Lugo disp. 14. n. 87. & Dicastillo disp. 9. n. 111. Et quidem, supposita veritate posterioris partis, prima videtur satis certa. Si enim necessitas Communionis est causa sufficiens dimidiandi Confessionem, quid-

ni etiam sit causa necessaria? Etenim non solum præcipitur Confessio omnium peccatorum copulativè, sed etiam singulorum divisim, ut patet in eo, qui ob justam causam (puta quia timet revelationem sigilli, aut aliud grave nocumentum Confessioni extrinsecum) tacet aliquod peccatum non reservatum, qui tamen adhuc tenetur ad alia confitenda ante Communionem.

Dixi in Conclusione, Mortale non reservatum, quia si præter reservatum non habet nisi venialia, nulla est obligatio illa confitendi, nisi fortè per accidens, quando non haberet contritionem; tunc enim deberet confiteri venialia, ut eo modo absolveretur indirectè à reservatis, & reciperet gratiam, ne indignè communicet, suscipiendo Sacramentum in statu peccati mortalis.

Itaque cardo difficultatis in hac præcisè vertitur questione, an necessitas Communionis sit causa sufficiens dimidiandi Confessionem? Enimverò si debeo explicare peccatum reservatum, quamvis directè non possim ab illo absolvi, satis probabile videtur, nullam esse obligationem confitendi; ne alioquin sit obligatio ad bis confitendum idem peccatum reservatum, semel inferiori, & postea superiori, ut ab ipso directè absolvar, quod est onus grave extrinsecum Confessioni.

Respondet Suarez disp. 66. sect. 4. §. Quartus casus, illud gravamen ferè nullius momenti esse, ut excusare sufficiat ab obligatione hujus præcepti divini. Et ideo existimat contrariam sententiam probabiliorē. Item, quia propter illam causam non excusaretur aliquis ab obligatione implendi præceptum annuæ Confessionis. Item, aliàs posset quis eo prætextu multis annis non confiteri, & sæpius communicare sine Confessione; consequens autem est satis absurdum.

Contra: hoc non est magis absurdum, quam quòd aliquis prætextu alterius gravis nocumenti, v. g. infamiae, quam justè timet sibi à Confessario inferendam, multis annis non confiteatur, & sæpius communicet sine Confessione.

Si dixeris, facile posse reperiri Confessarium, à quo non timetur illud malum. Respondeo, etiam satis facile posse reperiri Confessarium, qui habeat potestatem absolvendi à reservatis.

Cæterum non esse leve onus bis confiteri idem peccatum ipsa clamat experientia, quando tot inveniuntur peccatores, qui sacrilegè confitentur, quia verècundantur semel exprimere aliquod peccatum.

Quamobrem, ut veniamus ad punctum principale, iterum dico, vel non esse obligationem confitendi, vel penitentem satisfacere confitendo solum peccatum non reservatum. Quòd autem satisfaciat (tameñ ab aliquibus impro-